

Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätös jatkoselvitykseen ryhtymisestä Donges Teräs Oy:n ja Ruukki Building Systems Oy:n välistä yrityskauppaa koskevassa asiassa

SISÄLLYSLUETTELO

1	Asia.....	2
2	Asian vireilletulo	2
3	Ratkaisu.....	2
4	Osapuolet	2
5	Osapuolten harjoittama liiketoiminta ja yrityskaupan kuvaus	2
6	Sovellettava lainsäädäntö	3
6.1	Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevat säännökset.....	3
6.2	Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn	4
7	Relevantit markkinat.....	5
7.1	Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista.....	5
7.1.1	Runkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinat.....	5
7.1.2	Maantieteellinen markkina	7
7.1.3	Markkinoiden koko ja osapuolten markkinaosuudet	8
7.2	KKV:n alustava arvio relevanteista markkinoista	8
8	Yrityskaupan kilpailuvaikutukset.....	9
8.1	Ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista.....	9
8.2	KKV:n alustava arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista	10
9	Johtopäätös	11
10	Sovelletut säännökset	11
11	Muutoksenhaku	12
12	Lisätiedot.....	12

1 Asia

Jatkoselvitykseen ryhtyminen yrityskauppa-asiassa Donges Teräs Oy / Ruukki Building Systems Oy.

2 Asian vireilletulo

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (jäljempänä myös "KKV" tai "virasto") on 29.11.2019 ilmoitettu järjestely, jossa Donges Teräs Oy hankkii yksinomaisen määräysvallan Ruukki Building Systems Oy:ssä.

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ryhtyy asiassa kilpailulain 26 §:n 1 momentin nojalla jatkoselvitykseen, jossa tutkitaan, estääkö käsiteltävänä oleva yrityskauppa kilpailulain 25 §:ssä tarkoitettulla tavalla olennaisesti tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määräävä markkina-asema tai vahvistetaan sitä.

4 Osapuolet

Donges Teräs Oy

Ruukki Building Systems Oy

5 Osapuolten harjoittama liiketoiminta ja yrityskaupan kuvaus

1. **Donges Teräs Oy** (jäljempänä "Donges" tai "ilmoittaja") on suomalainen holding-yhtiö, joka kuuluu Donges-konserniin¹. Donges-konserni on erikoistunut silta-, katto- ja teräsrakenteiden valmistamiseen ja sen päämarkkina-alueet ovat Saksa, Ranska, Suomi ja Ruotsi. Donges-konsernin kuuluvista yhtiöistä *Normek Oy* (jäljempänä "Normek") on erikoistunut teräsrunkorakenteiden ja julkisivujen valmistukseen (alumiini ja lasivalmisteiset), rakentamiseen ja toimittamiseen.² Donges-konsernissa tosiasiallista määräysvaltaa käyttää *Mutares SE & Co. KGaA* (jäljempänä "Mutares")³.

---

¹ Donges-konserniin kuuluvat seuraavat operatiiviset yhtiöt: (i) Donges SteelTec GmbH, saksalainen teräs-, ja siltarakennus yhtiö, (ii) Kalzip GmbH, saksalainen alumiinikattojen ja julkisivujen valmistaja, (iii) Normek Oy, Pohjois-Euroopassa toimiva teräsrakenteiden, terässiltojen ja julkisivujärjestelmien toimittaja ja urakoitsija, (iv) FDT Flachdach-Technologie GmbH & Co. KG, saksalainen tasakattojen valmistaja, ja (v) Norsilk SAS, ranskalainen puupaneelien valmistaja.

² Normekin teräsrunkorakenteiden sekä julkisivutuotteiden tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa. Donges-konsernilla on lisäksi julkisivujen sekä alumiini- ja tasakattojen valmistusta Saksassa.

³ Mutares on saksalainen teollinen sijoitusyhtiö, jonka portfolioyhtiöt toimivat useilla eri toimialoilla muun muassa Saksassa, Ranskassa, Italiassa, Iso-Britanniassa, Suomessa, Ruotsissa ja useissa Euroopan ulkopuolisissa maissa.

2. Normek tarjoaa pääasiassa kokonaistoimituksia (sisältäen valmistuksen ja asennusurakoinnin) teollisuus- ja toimitilarakentamisen projekteihin ja infrarakentamisen siltaprojekteihin sekä vähäisemmässä määrin julkisivujärjestelmiä erillisiin julkisivuprojekteihin. Teräsrunkorakenteiden ja julkisivujen lisäksi Normek toimittaa ja asentaa kolmansien osapuolten valmistamia tuki- ja liitännäisrakenteita (seinä- ja kattotuotteita sekä betonielementtejä) osana runkorakenteiden kokonaistoimituksia.
3. **Ruukki Building Systems Oy** (jäljempänä "RBS") suomalainen teräsrakennetoimittaja, joka toimii Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Baltiassa sekä Keski- ja Itä-Euroopan maissa.⁴ RBS on erikoistunut teräsrunkorakenteiden valmistukseen ja rakentamiseen.
4. Suomessa RBS tarjoaa Normekin tavoin pääasiassa teräsrunkorakenteiden kokonaistoimituksia teollisuus- ja toimitilarakentamisen projekteihin ja infrarakentamisen siltaprojekteihin. Valtaosa RBS:n projekteista on kokonaistoimituksia, jotka sisältävät teräsrunkorakenteiden suunnittelun, valmistuksen ja asennusurakoinnin. Teräsrunkorakenteiden lisäksi RBS toimittaa ja asentaa kolmansien osapuolten valmistamia tuki- ja liitännäisrakenteita (seinä-, julkisivu- ja kattokomponentteja sekä betonielementtejä) osana runkorakenteiden kokonaistoimituksia.
5. Suunnitellussa järjestelyssä Donges hankkii 100 prosenttia RBS:n osakannasta.

6 Sovellettava lainsäädäntö

6.1 Kilpailulain yrityskauppa- ja valvontaa koskevat säännökset

6. Kilpailulain (948/2011) 21 §:n 1 momentin mukaan yrityskaupalla tarkoitetaan: 1) kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun määräysvallan tai vastaavan tosiasiallisen määräysvallan hankkimista; 2) elinkeinonharjoittajan koko liiketoiminnan tai sen osan hankkimista; 3) sulautumista; 4) sellaisen yhteisyrityksen perustamista, joka huolehtii pysyvästi kaikista itsenäiselle yritykselle kuuluvista tehtävistä.
7. Kilpailulain 21 §:n 3 momentin mukaan yrityskaupan osapuolella tarkoitetaan määräysvallan hankkijaa, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun liiketoiminnan tai sen osan hankkijaa, määräysvallan kohdetta, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua liiketoimintaa tai sen osaa, 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvaa yhteisöä tai säätiötä sekä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisyrityksen perustajaa.

---

⁴ RBS on muodostunut osittaisjakautumisella 31.5.2019, kun Ruukki Construction Oy:n Building Systems -liiketoiminta yhtiöitettiin erilliseen yhtiöön. Yritysjärjestely koskee RBS:n lisäksi sen tytäryhtiöitä: UAB Ruukki Lietuva, Ruukki Building Systems Sp. z.o.o., Ruukki Building Systems s.r.o. sekä ennen yritysjärjestelyn täytäntöönpanoa Ruotsiin perustettavaa tytäryhtiötä. RBS:n tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa, Puolassa ja Liettuassa.

8. Kilpailulain 22 §:n 1 momentin mukaan säännöksiä yrityskauppavalvonnasta sovelletaan yrityskauppaan, jossa yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 350 miljoonaa euroa ja jossa vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 20 miljoonaa euroa.
9. Kilpailulain 25 §:n 1 momentin mukaan markkinaoikeus voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksestä kieltää tai määrätä purettavaksi yrityskaupan tai asettaa yrityskaupan toteuttamiselle ehtoja, jos yrityskauppa olennaisesti estää tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määräävä markkina-asema tai vahvistetaan sitä.
10. Kilpailulain 26 §:n 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto tutkii yrityskauppaa koskevan ilmoituksen välittömästi. Ensi vaiheessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto ratkaisee, onko asiassa ryhdyttävä jatkoselvitykseen. Jos Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei anna päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä 23 työpäivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi.
11. Kilpailulain 44 §:n mukaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston 26 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

6.2 Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn

12. Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toimitetun yrityskauppailmoituksen mukaan Donges Teräs Oy hankkii Ruukki Building Systems Oy:n koko osakekannan. Järjestelyssä on kyse kilpailulain 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta määräysvallan hankkimisesta.
13. Mutareksen maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2018 oli [900–1300] miljoonaa euroa, josta [40–55] miljoonaa euroa kertyi Suomesta. RBS:n maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2018 oli [90–130] miljoonaa euroa, josta [25–40] miljoonaa euroa kertyi Suomesta.
14. Mutareksen ja RBS:n yhteenlasketun liikevaihdon ollessa yli 350 miljoonaa euroa ja molempien Suomesta kertyneen liikevaihdon ollessa yli 20 miljoonaa euroa kilpailulain 22 §:n mukaiset liikevaihtorajat ylittyvät, joten järjestelyyn sovelletaan kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevia säännöksiä.

7 Relevantit markkinat

7.1 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

15. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan molemmat yrityskaupan osapuolet toimivat teräsrunkorakenteiden valmistamisessa ja toimittamisessa teollisuus- ja toimitilarakennuksiin sekä infrarakentamisen siltaprojekteihin.⁵
16. Dongesin mukaan relevantteina tuotemarkkinoina voidaan siten pitää *runkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinaa* sekä *runkorakenneprojekteihin liittyvien logistiikka- ja kuljetuspalveluiden ja terästuotteiden hankintamarkkinoita*. Ilmoitusvelvollisen näkemyksen mukaan logistiikka- ja kuljetuspalveluiden markkinaa sekä terästuotteiden hankintamarkkinaa ei ole kuitenkaan tarpeen määritellä tarkemmin yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi, sillä yrityskaupalla ei ole vaikutusta kyseisillä markkinoilla millään mahdollisella markkinamäärittelyllä osapuolten alhaisista markkinaosuuksista johtuen.
17. Molemmat osapuolet toimittavat varsinaisten runkorakenteiden lisäksi tiettyjä liitännäisrakenteita, kuten esimerkiksi katto- ja julkisivujärjestelmiä sekä betonielementtejä runkorakenteiden kokonaistoimitusten yhteydessä.⁶
18. Ilmoitusvelvollisen näkemyksen mukaan *liitännäisrakenteiden markkinoita* ei ole yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi tarpeen määritellä tarkemmin, sillä yrityskaupalla ei ole vaikutusta kyseisillä markkinoilla millään mahdollisella markkinamäärittelyllä osapuolten alhaisista markkinaosuuksista johtuen. Ilmoitusvelvollisen mukaan osapuolten välillä on olemassa hypoteettinen vertikaalinen suhde liitännäisrakenteiden osalta siltä osin, kuin Donges-konserni voisi toimittaa sen valmistamia katto- ja julkisivujärjestelmiä RBS:lle runkorakenteiden kokonaistoimituksia varten. Osapuolten välillä ei kuitenkaan toistaiseksi ole ollut tällaisia vertikaalisia toimituksia.

7.1.1 Runkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinat

19. Dongesin mukaan runkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinat pitää sisällään kaikki runkorakennetoimitukseen kuuluvat rakenteet, asennuksen, suunnittelu-, työmaa- ja projektinjohto-, ja muut palvelut sekä toimituksen yhteydessä toimitettavat liitännäistuotteet.⁷

⁵ Osapuolten toiminnot eivät ole päällekkäisiä asuntorakentamisen projekteissa. RBS toimittaa ilmoittajan mukaan satunnaisesti teräsrunkorakenteita myös asuntorakentamisen osalta ns. erikoiskohteisiin, kuten Kruunuvuoren rannan As Oy Harkon kaksikerroksisiin loft-asuntoihin vuonna 2018.

⁶ Osapuolista Normek valmistaa julkisivujärjestelmiä ja tarjoaa julkisivujärjestelmiä ja tuotteita erillisiin julkisivuprojekteihin Pohjoismaissa myös runkorakenteiden kokonaistoimitusten ulkopuolella. Lisäksi Donges-konsernissa on kattojärjestelmätuotteiden valmistusta Saksassa. RBS ei sen sijaan itse valmista liitännäisrakenteita eikä se tarjoa liitännäisrakenteita kokonaistoimituksista/urakoista irrallisena.

⁷ Runkourakan toimitussisältöön voi projektista riippuen kuulua myös mm. kantavia rakenteita, välipohja-, alapohjarakenteita ja/tai katto- ja julkisivujärjestelmiä sekä näitä tukevia liitännäistuotteita ja palveluita. Osapuolten

20. Dongesin mukaan yrityskaupan kilpailuvaikutuksia tulee materiaalien välisestä merkittävästä korvattavuudesta johtuen arvioida tarkastelemalla runkotoimitusmarkkinaa kokonaisuutena jakamatta sitä erillisiin alamarkkinoihin materiaalien (betoni, teräs, puu) perusteella. Toimitila-, teollisuus- tai infrarakentamisen projekteissa ei ilmoittajan mukaan ole tunnistettavissa sellaista projektityyppiä, jossa teräs olisi ainoa mahdollinen ja käyttökelpoinen materiaali.
21. Runkorakennetoimitusten markkinoita ei ilmoittajan mukaan ole tarpeen jaotella myöskään eri projektityyppien perusteella. Kaikki sellaiset runkorakennetoimittajat, joiden liikevaihto on yli miljoona euroa, voivat ilmoittajan mukaan tarjota runkorakenteita kaikkiin eri toimitila- ja teollisuusrakentamisen sekä infrarakentamisen projektityyppeihin (pois lukien suurimmat hankkeet).
22. Osapuolten asiakkaita ovat rakennusmarkkinoilla pääurakoitsijoina toimivat suuret rakennusliikkeet sekä erilaiset kiinteistösijoittajat ja muut teolliset tilaajat. Markkinoita ei ilmoittajan mukaan ole tarpeen jaotella eri asiakasryhmiin, sillä markkinoilla ei ole identifioitavissa selkeästi erotettavissa olevaa asiakasryhmää, joka tilaisi vain tiettytyyppisiä rakennuksia tai projekteja.
23. Vaikka ilmoittajan mukaan yrityskaupan kilpailuvaikutuksia tulisi arvioida tarkastelemalla runkotoimitusmarkkinaa kokonaisuutena, ilmoittaja on KKV:n pyynnöstä toimittanut virastolle runkorakennetoimitusten markkinatiedot jaoteltuna runkorakenteiden toimituksiin toimitila- ja teollisuusrakennusprojekteihin sekä runkorakenteiden toimituksiin infrarakentamisen siltaprojekteihin.
24. Lisäksi ilmoittaja on toimittanut KKV:n pyynnöstä markkinatiedot myös teräsrunkorakennemarkkinan sekä sen projektityyppikohtaisten alasegmenttien osalta erikseen.

Toimitila- ja teollisuusprojektit

25. Molemmat osapuolet toimittavat ja valmistavat teräsrunkorakenteita teollisuus- ja toimitilarakennuksiin. Toimitila- ja teollisuusprojektien markkina sisältää ilmoittajan mukaan mm. toimistot, teollisuusrakennukset, varastot, maatalousrakennukset, urheilu- ja kokoontumisrakennukset, liiketilat sekä koulut, sairaalat ja muut vastaavat julkiset rakennukset.
26. Kysyntä kohdistuu ilmoittajan mukaan sekä betoni- että teräsrunkorakenteisiin (ja jossain määrin myös puurunkorakenteisiin). Kyseiset materiaalit ovat ilmoittajan mukaan teknisten ominaisuuksiensa, kokonaistoimitushin-

---

kokonaistoimituksista lähes kaikki sisältävät vähintään runkorakenteiden valmistuksen, kuljetuksen ja asennuksen ja toimitussisältöön saattaa kuulua myös suunnittelu-, työmaa-, ja projektinjohtopalveluita.

tansa ja käyttötarkoituksensa osalta toisiaan korvaavia käytännössä kaikissa projekteissa.

27. Ilmoittajan mukaan toimitila- ja teollisuusprojektien markkinoita tulee tarkastella kokonaisuutena jakamatta niitä edelleen rakennustyyppin mukaan. Ilmoittajan mukaan rakennustyyppillä tai sen kerrosmäärällä (yksi- vai monikerroksinen) ei ole käytännön merkitystä markkinamäärittelyn näkökulmasta. Kohteissa käytettävät teräksiset palkit ja niiden valmistusprosessit ovat ilmoittajan mukaan kohteesta riippumatta pitkälti samankaltaisia. Useimmissa teräsrunkorakenteissa käytetään raaka-aineena samoja putki- ja I-palkkeja sekä teräslevyjä, jotka voidaan leikata ja hitsata tuotantolaitoksilla tilaustyönä projektikohtaisten suunnitelmien mukaisesti erilaisiksi rakennosiksi. Kaikkien tarvittavien muotojen ja kokojen valmistaminen on samantaista, pois lukien tarve hitsausautomaatille suurimmissa teräsrunkorakenteissa.
28. Toiminnan laajentamiselle yksikerroksisista rakennuksista monikerroksisiin ei ilmoittajan mukaan ole erityisiä esteitä. Ilmoittajan mukaan osapuolet ja muut suuret ja keskisuuret betoni- ja teräsrakennetoimittajat tarjoavat teräsrunkorakenteiden kokonaistoimituksia kaikkiin erilaisiin rakennuskohteisiin.

Infrarakentamisen projektit (sillat)

29. Molemmat osapuolet toimittavat infrarakentamisessa kantavia teräsrakenteita siltarakentamiseen sekä vähäisemmässä määrin muihin infrarakentamisen projekteihin, kuten melusteiden osiin, kanavien portteihin ja muihin väylärakentamisen teräksiin.
30. Betonitoimittajat ovat pitkälti samoja kuin toimitila ja teollisuusrakentamisessa, mutta siltarakentamisessa materiaalivalinnat painottuvat enemmän paikallavaluun. Terästoimijoiden joukko on ilmoittajan mukaan hieman suppeampi kuin toimitila- ja teollisuusrakentamisessa.
31. Siltarakentamisessa käytetään ilmoittajan mukaan laajalti kantavana rakenteena sekä teräksisiä että betonisia rakenteita ja näiden materiaalien välillä vallitsee merkittävää kysynnän korvaavuutta. Käytännössä käytettävät materiaalin ja toteutustavan kokonaistaloudellisuuden ratkaisevat rakennuspaikka, -olosuhteet sekä maisemalliset tavoitteet.

7.1.2 Maantieteellinen markkina

32. Ilmoittajan mukaan runkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinat alasegmentteineen ovat maantieteelliseltä ulottuvuudeltaan vähintään Suomen laajuiset.
33. Teräsrunkorakennetoimitusten maantieteelliset markkinat ovat ilmoittajan käsityksen mukaan vähintään Pohjoismaiden laajuiset.

34. Ilmoittaja on toimittanut KKV:n pyynnöstä markkinatiedot myös Suomen markkinoilta erikseen.

7.1.3 Markkinoiden koko ja osapuolten markkinaosuudet

35. Alla on esitetty ilmoittajan toimittamiin tietoihin perustuvat arviot kokonaismarkkinoiden arvosta ja osapuolten markkinaosuuksista runkorakenteiden ja teräsrunkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinoilta projektikohtaisesti jaoteltuna Suomessa vuonna 2018:

Taulukko 1. Runkorakenteiden ja teräsrunkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinat projektikohtaisesti jaoteltuna Suomessa (2018).⁸

<i>Markkina</i>	<i>Donges-konserni</i>	<i>RBS</i>	<i>Osapuolet yht.</i>	<i>Kokonaismarkkina (M€)</i>
Runkorakennetoimitukset	[5–10] %	[0–5] %	[10–20] %	650
(i) <i>toimitila- ja teollisuusrakentaminen</i>	[5–10] %	[5–10] %	[10–20] %	520
(ii) <i>Infrarakentaminen (sillat)</i>	[0–5] %	[0–5] %	[5–10] %	130
Teräsrunkorakennetoimitukset	[10–20] %	[10–20] %	[20–30] %	280
(i) <i>toimitila- ja teollisuusrakentaminen</i>	[10–20] %	[10–20] %	[20–30] %	250
(ii) <i>Infrarakentaminen (sillat)</i>	[20–30] %	[10–20] %	[30–40] %	30

7.2 KKV:n alustava arvio relevanteista markkinoista

36. KKV ei ota tässä päätöksessä lopullista kantaa relevanttien hyödykemarkkinoiden tai maantieteellisten markkinoiden määrittelyyn. Virasto ei myöskään käsittele tässä päätöksessä kaikkia mahdollisia relevanteja markkinoita, joihin voi liittyviä kilpailuhuolia. Alustavassa tarkastelussaan virasto on kuitenkin kiinnittänyt huomiota erityisesti teräsrunkorakenteiden kokonaistoimitusten markkinoihin, miltä osin osapuolet ovat merkittävämmässä asemassa myös ilmoittajan toimittamien markkinatietojen perusteella.
37. Viraston alustavissa selvityksissä on tullut esiin myös seikkoja, jotka viittaavat siihen, että teräsrunkorakennemarkkinoita saattaisi olla perustelua tarkastella erikseen projektin koon perusteella. Useamman lausunnonantajan mukaan relevantit runkorakennemarkkinat ovat todellisuudessa ilmoitettua pienemmät, koska pienet runkotoimittajat eivät pysty kilpailemaan osapuolten kanssa samoista projekteista. Erään lausunnonantajan mukaan edes keskisuuret yritykset eivät tosiasiallisesti pysty toimittamaan suurissa projekteissa, mistä johtuen aktiiviset Suomen markkinalla toimivat suuret teräsrakennetoimittajat muodostuvat yrityskaupan osapuolista.

⁸ Kokonaismarkkinat ja osapuolten markkinaosuudet on esitetty taulukossa myynnin arvon perusteella. Ilmoittaja on toimittanut virastolle osapuolten myynnin volyymit, joiden perusteella lasketut markkinaosuudet ovat hieman alhaisemmat, kuin myynnin arvon perusteella lasketut.

38. Viraston alustavissa selvityksissä on lisäksi tullut esiin seikkoja, jotka viittaavat siihen, että teräsrunkorakennemarkkinoita saattaisi olla perustelua tarkastella erikseen projektin koon lisäksi projektityypin perusteella. Esimerkiksi teräsrunkorakenteiden toimitukset suuriin toimitila- ja teollisuusprojekteihin sekä keskisuuriin ja suuriin siltaprojekteihin saattavat viraston alustavan tarkastelun perusteella muodostaa omat relevantit markkinansa, joilla varteenotettavien toimijoiden määrä on huomattavasti rajatumpi.
39. Useat lausunnonantajat ovat katsoneet, että ilmoittajan näkemys eri rakennusmateriaalien välisestä korvaavuudesta pitää paikkansa tiettyjen hankkeiden osalta. Lausunnonantajien mukaan erityisesti betoni- ja teräsrungon välillä on lähtökohtaisesti tekninen korvaavuus, vaikka tekniset ominaisuudet poikkeavat jonkin verran betonin ja teräksen välillä. Vaikka teräsrunko on teknisesti korvattavissa, käytännössä korvattavuuden esteenä on viraston kuulemien markkinatoimijoiden mukaan usein jo aikaisessa suunnitteluvaiheessa tapahtuva materiaalin valinta. Lisäksi on olemassa sellaisia toimitila- ja teollisuushankkeita sekä siltahankkeita, joita ei voida lausunnonantajien mukaan korvata betonirakenteilla lainkaan.
40. Edellä mainituin perustein KKV pitää tarpeellisena jatkaa relevanttien tuotemarkkinoiden tarkempaa selvittämistä jatkokäsittelyssä.

8 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

8.1 Ilmoittajan näkemys yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

41. Yrityskaupan ilmoittajan mukaan suunniteltu yrityskauppa ei johda määräävän markkina-aseman syntymiseen tai vahvistumiseen millään relevantilla markkinalla. Yrityskauppa ei muutoinkaan estä tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.
42. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan osapuolilla on horisontaalisesti päällekkäistä toimintaa lähinnä runkorakennetoimitusten markkinalla. Yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Suomen runkorakennetoimitusten kokonaismarkkinalla sekä projektityyppikohtaisessa tarkastelussa maltillinen. Vastaavasti vaikka markkinaosuuksia tarkasteltaisiin erikseen teräsrunkotoimitusten kokonaismarkkinoiden tai sen projektityyppisten alasegmenttien osalta rajaamalla tarkastelu vain Suomeen, keskittymän markkinaosuus säilyy ilmoittajan mukaan maltillisena.
43. Ilmoittajan mukaan osapuolten markkina- ja hinnoitteluvoimaa rajoittavat ja tasapainottavat muun muassa muiden suomalaisten ja ulkomaisten teräsjä betonirunkotoimittajien tuottama kilpailupaine. Mikäli keskittymä pyrkisi korottamaan hintojaan, johtaisi tämä ilmoittajan mukaan betonin (ja jossain määrin myös puun) käytön lisääntymiseen runkorakennemateriaalina.

44. Ilmoittajan mukaan markkinoilla ei ole myöskään sellaisia alalle tulon esteitä, jotka estäisivät tai rajoittaisivat ulkomaisten toimijoiden mahdollisuuksia lisätä toimintaansa Suomessa.
45. Lopuksi, asiakkaiden osto- ja neuvotteluvoima tasapainottaa ilmoittajan mukaan osapuolten markkinavoimaa. Asiakkaista erityisesti rakennusliikkeillä on merkittävää osto- ja neuvotteluvoimaa, mikä ilmenee ilmoittajan mukaan seuraavilla tavoilla: toimittajan tai käytettävän materiaalin vaihtaminen projektista toiseen ei aiheuta olennaisia kustannuksia asiakkaalle; asiakkaat voivat tehokkaasti arvioida markkinatilanteen ja muokata tarjousprosessin ja hankkeen sisällön kilpailun kannalta optimaaliseksi, ja; asiakkaat voivat omalla toiminnallaan edesauttaa kilpailupaineen lisääntymistä muokkaamalla runkorakennetoimitusten toimitussisältöjä esimerkiksi pienempiin kokonaisuuksiin, teettämällä aiottua suuremman osan hankkeesta vaihtoehtoisella materiaalilla tai omia resurssejaan käyttäen.

8.2 KKV:n alustava arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

46. Asian selvitysvaihe huomioon ottaen KKV ei ota tässä päätöksessä täsmällisesti kantaa yrityskaupan kilpailuvaikutuksiin. Alustavan tarkastelun perusteella KKV kuitenkin katsoo, että yrityskauppa saattaa aiheuttaa haitallisia kilpailuvaikutuksia ainakin tiettyjen teräsrunkorakenteiden osalta, mikäli teräsrakenteiden katsotaan muodostavan edellä mainituin tavoin omat relevantit markkinansa.
47. Myös osa KKV:n kuulemista markkinatoimijoista toivat esiin huolen kilpailun vähenemisestä ja hintojen noususta tiettyjen teräsrunkohankkeiden kohdalla. Erityisesti lausunnonantajat arvioivat kilpailun vähenevän suurissa teräsrunkohankkeissa sekä keskisuurissa ja suurissa terässiltahankkeissa.
48. KKV:lle on esitetty, että osapuolten markkinaosuudet ovat todellisuudessa merkittävästi ilmoitettua suuremmat teräsrunkorakenteiden markkinoilla. Useamman lausunnonantajan mukaan kilpailu vaativien teräsrunko- sekä terässiltarakenteiden kohdalla estyy yrityskaupan seurauksena kokonaan. Erään lausunnonantajan mukaan teräsrakenteisten siltojen osalta osapuolten markkinaosuus on vähintään 60–70 prosenttia ilmoitetun 30–40 prosentin sijasta. Vaativissa terässilloissa markkinaosuus olisi lausunnonantajan mukaan jopa 90–100 prosenttia. Lausunnonantajan mukaan vaativiin teräs- ja liitopalkkisilta kohteisiin ei löydy vastaavaa osaamista ja toimijaa markkina-alueella Suomi-Ruotsi.
49. Osa lausunnonantajista on suhtautunut kriittisesti ilmoittajan näkemykseen ulkomaisten teräs- ja betonirunkotoimittajien tuottamasta kilpailupaineesta osapuolten markkinavoimaa tasapainottajana tekijänä. Virastolle on muun muassa esitetty, että kansainvälisen hankinnan merkitys kilpailutilanteeseen on erittäin pieni ja rajallinen eikä se edistä kilpailun toimivuutta. Eräiden markkinatoimijoiden mukaan teräsrunkojen hankkiminen ulkomailta on

mahdollista, mutta haastavaa muun muassa aikatauluvaatimusten ja kuljetuskustannusten johdosta.

50. Useampi viraston kuulema markkinatoimija piti niin ikään epätodennäköisenä sellaisten uusien yritysten mahdollisuutta tulla nopeasti markkinoille, jotka kykenisivät toimittamaan vastaavia kokonaistoimituksia, kuin osapuolet. Myös toiminnan laajentumisen tai toiminnan uudelleensuuntaamisen edellytykset ovat erään lausunnonantajan mukaan huonot.
51. Eräs viraston kuulema asiakas on suhtautunut kriittisesti yrityskaupan ilmoittajan esittämään asiakkaiden osto- ja neuvotteluvoimaan osapuolten markkinavoimaa tasapainottavana tekijänä, sillä neuvotteluvoimaa ei ole, mikäli todellisia vaihtoehtoisia toimittajia ei ole saatavilla. Saman lausunnonantajan mukaan toimituksia on tietyissä kohteissa mahdollista pilkkoa osakokonaisuuksiin, mutta tämä aiheuttaa yhteensovituskustannuksia tilaajaorganisaatiolle. Niin ikään kilpailu-urakaprojekteissa tilaaja edellyttää usein pääurakoitsijaa hankkimaan teräsrungon sisältäen tuoteosasuunnitelun. Tällaisissa tapauksissa pilkkominen osakokonaisuuksiin ei ole lausunnonantajan mukaan käytännössä mahdollista.
52. Eräs lausunnonantaja on esittänyt virastolle myös, että yrityskauppa keskittäisi ostajavoimaa terästuotteiden hankintamarkkinalla ja järjestelyllä saataisi olla tästä johtuen negatiivisia vaikutuksia markkinaan.
53. Ottaen huomioon edellä esitetyt eroavaisuudet yrityskaupan ilmoittajan ja viraston kuulemien markkinatoimijoiden näkemysten välillä, yrityskaupan seurauksena syntyvällä keskittymällä saataisi olla KKV:n alustavan arvion mukaan mahdollisuus estää tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla.

9 Johtopäätös

54. Edellä kuvatuin perustein Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää yrityskaupan kilpailuvaikutusten selvittämisen jatkamista tarpeellisena.
55. Ottaen huomioon alustavassa tarkastelussa noussut huoli tiettyjen segmenttien edellä esitetyistä erittäin korkeista markkinaosuuksista sekä epävarmuus eri materiaalien välisestä korvattavuudesta, KKV pitää tarpeellisena jatkaa selvityksiä relevanttien markkinoiden määrittelemiseksi.
56. Jatkoselvityksessä on erityisesti tarkasteltava sitä, missä määrin muut materiaalit tuottavat kilpailupainetta teräsrunkotuotteiden markkinalla. Samoin on selvítettävä, millä maantieteellisellä alueella toimivilta yrityksiltä yrityskaupan osapuolet kohtaavat kilpailun painetta ja mitkä seikat rajoittavat osapuolten mahdollisuuksia käyttää markkinavoimaa.

10 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki 21, 22, 24 ja 26 §.

11 Muutoksenhaku

Kilpailulain 44 §:n perusteella yrityskaupan ilmoittaja ei saa hakea muutosta tähän päätökseen valittamalla.

12 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa asiantuntija Jenna Huttu, puhelin 029 505 3576, sähköposti.

Ylijohtaja

Timo Mattila

Asiantuntija

Jenna Huttu